

Aleg. 47.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych szkołach rolniczych w Dublanach
i o folwarku Dublańskim.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 16. Października 1884. uchwalił Wysoki Sejm co następuje:

1) „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole „rolniczej w Dublanach tudzież o folwarku w Dublanach z dnia 6. Października r. b. L. 43.008.

2) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zarządzić rozpoczęcie budowy gmachu szkolnego „dla wyższej szkoły rolniczej w Dublanach w roku 1885. i otwiera na ten cel kredyt do wysokości 8.000 zł. w. a.

3) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zanim rozpoczęta zostanie budowa gmachu „szkolnego w Dublanach, zbadał szczegółowo, czy i o ile proponowane rozmiary tego gmachu, w ścisłym zastosowaniu do istotnych potrzeb nauki gospodarstwa wiejskiego, nie dałyby się zmniejszyć, „a w tym razie, ażeby zmniejszenia tego wedle własnego uznania dokonał.

4) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zarządzić wybudowanie w ciągu roku 1885. dla „dyrektora pomieszkania parterowego drewnianego, którego koszt nie powinien przenosić łącznej „sumy 5.600 zł. w. a.

5) „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu starać się ażeby c. k. Rząd pokrył połowę „tego kosztu.

6) „Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu na budowę pomieszkania dla dyrektora szkoły „w Dublanach kredyt do wysokości 2.800 zł. w. a.“

Nadto uchwalił Wysoki Sejm na tem samym posiedzeniu następujące rezolucyje:

1) „Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przystąpił do załatwienia uchwał przyjętych przez „Sejm 15. Października 1883. dotyczących się sprawy gorzelni i kursu gorzelniczego w Dublanach, „a wynik przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

2) „Wzywa się Wydział krajowy, ażeby obok obecnej eksploatacyi torfu zajął się urządzeniem wyrobu torfu prasowanego, odpowiednio do postępu nauki i doświadczeń poczynionych „w tej gałęzi przemysłu.“

I.

W myśl uchwały ad 3), odbyła się w przedmiocie planu budowy gmachu szkolnego dla krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublinach ponowna narada pod przewodnictwem Członka Wydziału krajowego p. Dr. Józefa Wereszczyńskiego, w której na wezwanie Wydziału krajowego wzięli udział pp. Władysław Lubomęski, dyrektor szkół Dublańskich, Tomasz Rylski i Dr. Roman Wawnikiewicz, profesorowie wyższej szkoły rolniczej Dublańskiej, tudzież Kazimierz Kułakowski, architekt fundacyi hr. Skarbka.

Wynikiem zaś tej narady było, że po ścisłym i wszechstronnem zbadaniu planu budowy, który w roku 1884. posłużył Wydziałowi krajowemu za podstawę do sformułowania wniosków, zalecono dla zmniejszenia kosztów budowy obniżyć mury pierwszego piętra o 25 ctm., natomiast zaś uznano za konieczne rozszerzyć niektóre ubikacje a osobliwie salę wykładową przy laboratorium chemicznem, przez wysunięcie ryzalitu środkowego o 1 metr.

Nadto zalecono jeszcze, aby projektowany dach gontowy zastąpić dachem ogniotrwałym (z blachy żelaznej).

Zmiany powyższe, na które Wydział krajowy się zgodził, o tyle tylko wpłyną na wysokość kosztów budowy, o ile dach z blachy żelaznej jest droższym od dachu gontowego, gdyż przewyżkę kosztów spowodowaną wysunięciem ryzalitu (około 1.000 zł. w. a.) zrównoważy zaoszczędzenie, które osiągnięciem będzie przy budowie pierwszego piętra.

Różnicę zaś w kosztach budowy dachu, (około 1.500 zł. w. a.) zamierza Wydział krajowy pokryć z zaoszczędzeń na robotach dodatkowych (brukach, kanałach i t. d.), których kosztu preliminowano pierwotnie w kwocie 10.000 zł. w. a.

W dalszym toku sprawy przedłożył Wydział krajowy plan i kosztorys budowy odezwą z dnia 28. Listopada 1884. L. 62.303 za pośrednictwem c. k. Prezydium Namiestnictwa c. k. Ministerstwu rolnictwa, które według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 28. Lutego r. b. L. 4.730 nie podniosło przeciw projektowi żadnych zarzutów i uznało takowy za „odpowiadający wymogom nauki gospodarstwa wiejskiego.“

Kierownictwo budowy poruczył Wydział krajowy architekcie p. Kazimierzowi Kułakowskiemu, wyznaczając mu rozporządzeniem z dnia 20. Stycznia r. b. L. 3.40J wynagrodzenie miesięczne w kwocie 75 zł. w. a. tudzież dodatek w tej samej wysokości na opłacenie pomocnika.

Zarazem ustanowił Wydział krajowy program budowy, według którego przypada na rok 1885. zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu ad 2) położenie fundamentów pod cały budynek, oraz wyprowadzenie pod dach i nakrycie dachem murów tej części budynku, w której parterze mieści się laboratorium chemiczne, jakoteż murów środkowego występu, zaś na rok 1886. wzniesienie i pokrycie dachem reszty budynku oraz wykonanie wyprawy wewnętrznych lic murów wraz z wszelkimi robotami rzemieślniczemi, — tak, iżby budynek mógł być oddanym do użytku z dniem 1. Października 1886.

Uznawszy dalej za właściwe oddać roboty przy budowie w przedsiębiorstwo w drodze zamkniętej konkurencyi, przyjął Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 20. lutego b. r. L. 7.261 ofertę pp. Ludwika Ramulta i Juliana Cybulskiego na roboty ziemne, murarskie, kamieniarskie i ciesielskie, a rozporządzeniem z dnia 9. Czerwca r. b. L. 28.582 ofertę tychże przedsiębiorców na roboty stolarskie i blacharskie, tudzież ofertę p. Piotra Puchalskiego na roboty ślusarskie.

W celu ułatwienia budowy, a zarazem dla zaspokojenia potrzeby, którą postawienie nowego gmachu szkolnego niewątpliwie wywoła, zarządził nadto Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. Lutego r. b. L. 9.867 wybudowanie nowej studni kosztem 1.000 zł. w. a.

Z subwencji państwowej przyznanej na budowę gmachu szkolnego w kwocie 33.000 zł. w. a. otrzymał Wydział krajowy w roku 1884. pierwszą ratę w kwocie 8.250 zł. w. a., a o wypłatę drugiej raty upominał się u c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 13. Sierpnia r. b. L. 42.025.

Wreszcie nadmienić wypada, że postęp robót budowlanych odpowiada dotąd w zupełności podanemu wyżej programowi budowy.

II.

W wykonaniu uchwał ad 4), 5) i 6) polecił Wydział krajowy przedewszystkiem architekcie p. Kazimierzowi Kułakowskiemu wypracowanie planu i kosztorysu budowy domu mieszkalnego dla dyrektora szkół Dublańskich.

Czyniąc zadość wezwaniu, przedłożył p. Kułakowski plan i kosztorys na budynek z drzewa pod gontem, zarazem jednak doniósł, że za taką samą kwotę, jaką według obliczenia kosztowałyby budynek drewniany t. j. 8 504 zł. 72 cent. w. a. możnaby postawić budynek murowany.

Jakkolwiek obliczone przez p. Kułakowskiego koszta budowy przewyższały dość znacznie kwotę, którą Wysoki Sejm na ten cel wyznaczył, to Wydział krajowy uważając budowę domu mieszkalnego dla dyrektora za bardzo nagłą, postanowił przystąpić do wykonania jej w r. 1885., jeżeli uzyska od c. k. Rządu subwencyę, pokrywającą połowę rzeczywistych kosztów budowy. Zawiadując przeto odezwą z dnia 13. Kwietnia r. b. L. 13.029 Prezydium c. k. Namiestnictwa o uchwale Wysokiego Sejmu, dołączył Wydział krajowy plan i kosztorys projektowanej budowy z prośbą o wyjednanie odpowiedniej subwencyi ze skarbu państwa na wykonanie budowy.

Prośba ta jednak nie odniosła skutku, gdyż według odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 2. Sierpnia r. b. L. 46.962 c. k. Ministerstwo rolnictwa oznajmiło reskryptem z dnia 21. Lipca r. b. L. 8.324/937, że „nie jest w położeniu udzielić żądanej subwencyi rządowej na budowę nowego pomieszkania dla dyrektora wyższej szkoły rolniczej w Dublanach“.

Wobec katerycznej odmowy c. k. Ministerstwa rolnictwa, Wydział krajowy nie czuł się upoważnionym do wykonania budowy bez ponownego polecenia Wysokiego Sejmu. W przekonaniu zaś, że budowa domu mieszkalnego dla dyrektora jest nieuchronną i wykonaną być winna w przyszłym roku nawet bez pomocy ze strony Skarbu państwa, oraz, że ze względu na trwałość budynku w ogóle, a szczególnie w miejscowości, w której grzyb domowy już się zagnieździł, przy równych kosztach budowy postawienie domu murowanego jedynie jest właściwem, ma Wydział krajowy zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi plan i kosztorys budowy (**złożone w kancelaryi sejmowej**) z odpowiednim wnioskiem.

III.

Skład Kuratoryi kraj. wyż. szkół rolniczych w Dublanach zmienił się w ciągu peryodu objętego niniejszem sprawozdaniem o tyle, że delegat ck. galicyjskiego Towarzystwa gospodarczego p. Leonard hr. Piniński zrezygnował z godności członka Kuratoryi, a Komitet Towarzystwa według relacji z dnia 6. Grudnia rz. l. 2.245 zamianował w miejsce jego delegatem swym pana Dawida Abrahamowicza.

W gronie nauczycieli szkół Dublańskich zaszły w tymże peryodzie następujące zmiany:

1) W miejsce docenta p. Augusta Witkowskiego, powołanego na profesora c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, zamianował Wydział krajowy zgodnie z uchwałą Kuratoryi dekretem z dnia 30. stycznia rb. l. 5.182 docentem fizyki p. Franciszka Dobrzyńskiego, asystenta przy katedrze fizyki w ck. szkole politechnicznej.

2) Nowo utworzoną posadę docenta historii i literatury polskiej nadał Wydział krajowy zgodnie z uchwałą Kuratoryi dekretem z dnia 17. Kwietnia rb. l. 19.239 p. Drowi Ludwikowi Finklowi.

3) W miejsce docenta p. Edmunda Mochnackiego, który z posady zrezygnował, zamianował Wydział krajowy zgodnie z uchwałą Kuratoryi dekretem z dnia 18. Września rb. l. 48.141 docentem ustaw rolnych p. Dra Władysława Ostrożyńskiego, kandydata adwokatury we Lwowie.

4) W miejsce ks. Teodora Telakowskiego, który powołany na probostwo również z posady zrezygnował, zamianował Wydział krajowy zgodnie z uchwałą Kuratoryi dekretem z dnia 18. Września rb. l. 48.142 kapelanem szkół Dublańskich i katechetą szkoły niższej ks. Walentego Grostyego.

5) W miejsce nauczyciela szkoły niższej p. Włodzimierza Grodzkiego, który otrzymał posadę przy kraj. niż. szkole rolniczej w Jagielnicy, zamianował Wydział krajowy na przedstawienie Kuratoryi i za zgodą ck. Ministerstwa rolnictwa dekretem z dnia 30. Stycznia rb. l. 5.170 prowizorycznym nauczycielem pomocniczym szkoły niższej p. Michała Stepka, zastępcę nauczyciela w ck. Seminarium męskim we Lwowie.

IV.

Z innych spraw dotyczących się szkół Dublańskich zasługuje na wzmiankę co następuje:

1) P. Zygmunt Kahane, profesor zoologii i hodowli, o którego chorobie wspomniano w sprawozdaniu z dnia 6. Października 1884. l. 43.003., dopiero w Kwietniu rb. mógł się zgłosić do służby. Wskutek tego zastępowali go w wykładach przez większą część roku szkolnego 1884/85 pp. asystent Dr. Michał Kociuba i docent, mianowany później prow. nauczycielem szkoły Czernichowskiej, Dr. Stanisław Kruszyński, za co Wydział udzielił tytułem wynagrodzenia pierwszemu z nich dekretem 26. Czerwca rb. l. 31.256 kwotę 300 zł. w. a., a drugiemu dekretem z dnia 13. Marca b. r. l. 12.597, kwotę 180 zł.

2) W Kwietniu r. b. zachorował obłożnie pan Dr. Emil Godlewski, profesor botaniki, wskutek czego Wydział krajowy udzielił mu urlopu najpierw dekretem z dnia 20. Kwietnia r. b. l. 19.997 na czas do 10. Maja rb., a następnie do końca roku szkolnego. Przez czas powyższy zastępował p. Godlewskiego asystent p. Józef Krupa, któremu Wydział krajowy za tę czynność nadobowiązkową udzielił dekretem z dnia 26. Czerwca r. b. l. 31.256 wynagrodzenie w kwocie 120 zł. w. a. Kiedy zaś okazało się przy rozpoczęciu roku szkolnego 1885/6., że stan zdrowia nie pozwala jeszcze p. Godlewskiemu objąć obowiązków nauczycielskich, upoważnił Wydział kraj. rozporządzeniem z dnia 2. Października rb. l. 50.218 Dyrekcyę szkół Dublańskich do poruczenia tymczasowego zastępstwa p. Godlewskiego, p. Stefanowi Jentysowi, stypendyście Wydziału krajowego kształcącemu się na nauczyciela średnich szkół rolniczych.

3) Zgodnie z uchwałą Kuratoryi upoważnił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 18. Września rb. l. 48.143 Dyrekcyę szkół Dublańskich do zatrzymania asystentów pp. Józefa Krupy i Dra Michała Kociuby na rok szkolny 1885/6., tudzież do rozpisania konkursu na posady asystentów botaniki i zoologii z końcem tegoż roku.

4) P. Dr. Emil Godlewski, profesor szkoły wyższej, przedłożył Wydziałowi kraj. z podróży naukowej, którą odbył w ciągu wakacji r. 1884, w celu zwiedzenia zagranicznych szkół rolniczych i stacyj doświadczalnych oraz zapoznania się z ich urządzeniem (por. spraw. W. kr. z dnia 6 Października 1884. l. 43.008), obszernie sprawozdanie, zawierające cenne spostrzeżenia i wskazówki. Sprawozdanie to polecił Wydział kraj. wydrukować dla członków Wys. Sejmu.

5) Podobnie jak w roku poprzednim p. Drowi Godlewskiemu, udzielił Wydział kraj. na wniosek Dyrekcyi szkół Dublańskich rozporządzeniem z d. 19. Maja rb. l. 24.198 prof. p. Kazimierzowi Pańkowskiemu zasiłku z funduszu dyspozycyjnego w kwocie 350 zł. na odbycie podróży naukowej, a to w celu zwiedzenia tegorocznej wystawy rolniczej w Warszawie, dalej kursów mle-

czarstwa w Baden i Proszkowie, jakoteż niektórych większych mleczarni spółkowych w Niemczech, wreszcie — o ileby zasiłek okazał się wystarczającym, — także tegorocznej wystawy bydła rogatego w Peszcie.

6) Dyrekcyja szkół Dublańskich przedstawiła Wydziałowi kraj. po kilkakroć, że czynności jej administracyjne są zbyt liczne i uciążliwe, aby Dyrektor bez odpowiedniej pomocy kancelaryjnej mógł zarazem spełniać należycie nierównie ważniejsze obowiązki swe jako kierownik naukowy i profesor. Uznając potrzebę pomocy kancelaryjnej dla Dyrektora, upoważnił Wydział kraj. rozporządzeniem z dnia 22. Maja rb. l. 24.328 Dyrekcyę do utrzymywania pisarza z płacą miesięczną w kwocie 40 zł. w. a., a w preliminarz szkoły wyższej na r. 1886. wstawił odpowiednią kwotę na opłacenie pisarza.

7) Praktyka dotychczasowa pouczyła, że z kandydatów zgłaszających się do niższych szkół rolniczych nawet tacy, którzy według przedłożonych dokumentów czynią zadość wszelkim wymaganiom statutów szkół, częstokroć po wstąpieniu do zakładu okazują się fizycznie i umysłowo nie dość rozwiniętymi, co na tryb nauki wywiera wpływ niekorzystny. Z tego powodu polecił Wydział kraj. Dyrekcyom niż. szkół rolniczych, a pomiędzy nimi także Dyrekcyi niż. szkoły roln. Dublańskiej rozporządzeniem z dnia 18. Września rb. l. 49.559, ażeby nadal nie przyjmowały do szkoły, bez zezwolenia Wydziału kraj. żadnego kandydata, który wymaganiom statutu szkoły w zupełności nie czyni zadość, a nadto do wszelkich przyrzeczeń przyjęcia dodawały zastrzeżenie, że kandydat tylko wtedy będzie przyjętym, jeżeli zda egzamin wstępny i jeżeli Dyrekcyja uzna go za rozwiniętego fizycznie w dostatecznej mierze.

8) Rozporządzeniem z dnia 7. lipca rb. l. 34.153. udzielił Wydział krajowy na wniosek Dyrekcyi Towarzystwu Bratniej Pomocy uczniów szkoły wyższej na zakupno dzieł do biblioteki Towarzystwa zasiłku w kwocie 100 zł. w. a. z funduszu dyspozycyjnego.

9). Frekwencyę szkół Dublańskich wykazują następujące daty:

a) Szkoła wyższa.

Na rok szkolny 1884/5	uczniowie zwyczajni			nadzw.	razem
	Rok I.	II.	III.		
Przeszło z poprzedniego r. szk.	„	25	10	—	9 44
Przyjęto z początkiem roku	22	1	1	—	5 29
Było więc z początkiem roku	22	26	11	--	14 73

tudzież 6 hospitantów.

Z uczniów powyższych ukończyło szkołę z końcem r. sz. 1884/5. zwyczajnych 11
nadzwyczajnych 1

razem 12

z których zgłosiło się do egzaminu głównego i zdało tenże egzamin z postępem dobrym czterech uczniów zwyczajnych.

b) Szkoła niższa wraz z kursem melioracyjnym liczyła w tymże roku 35 uczniów.

V.

W przedmiocie rezolucyi Wys. Sejmu, dotyczących się budowy gorzelni i wyrobu torfu prasowanego w Dublinach, będzie Wydział krajowy miał zaszczyt przedłożyć osobne sprawozdanie w ciągu tegorocznej sesyi sejmowej.

Na podstawie wyvodu powyższego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- 1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału kraj. o krajowych szkołach rolniczych w Dublanach tudzież o folwarku Dublańskim z dnia 24. Listopada 1885. l. 56.164.
- 2) Sejm zgadza się na budowę murowanego domu mieszkalnego dla Dyrektora szkół Dublańskich, otwiera Wydziałowi kraj. na cel powyższy kredyt do wysokości 8.500 zł. w. a. na r. 1886, i poleca wykonać budowę rzezoną w ciągu tegoż roku.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 24. Listopada 1885.

Marszałek krajowy

Dr. Zybliekiewicz w. r.

Sprawozdawca

Dr. Alojzy Rybicki w. r.

Zastępca członka Wydziału krajowego.